

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЧНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОЛЕДЖ ВІННИЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

Вінниця 2015

УДК 378.147:63
ББК 74.58
С91

**РЕКОМЕНДОВАНО ДО ДРУКУ ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Протокол № 3 від 27 лютого 2015 року**

Редакційна колегія: -

О. М. Джеджула - доктор педагогічних наук, професор кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці Вінницької національного аграрного університету.

О. В. Солона - кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці Вінницького національного аграрного університету.

Р. В. Будяк - кандидат технічних наук, директор Технологічно-промислового коледжу Вінницького національного аграрного університету.

Рецензенти:

В* І. Клочко - доктор педагогічних наук, професор кафедри вищої математики Вінницького національного технічного університету.

І. О. Сивак - доктор технічних наук, професор кафедри «Технологія та автоматизація машинобудування» Вінницького національного технічного університету.

І. П. Паламарчук - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри «Процеси та обладнання переробних і харчових виробництв ім. проф. П. С. Беп'юка» Вінницького національного аграрного університету.

С 91 Сучасні освітні технології у професійній підготовці фахівців аграрного профілю: колективна монографія викладачів Вінницького національного аграрного університету та технологічно-промислового коледжу ВНАУ. - Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. - 214 с.

ISBN 978-617-7212-96-5

У монографії висвітлено питання удосконалення професійної підготовки майбутніх аграріїв у ВНЗ I-IV рівнів акредитації, узагальнено досвід і напрацювання викладачів у застосуванні інноваційних технологій навчання.

Рекомендовано для викладачів, педагогічних працівників, магістрів, аспірантів вищих навчальних закладів.

УДК 378.147:63
ББК 74.58

ЗМІСТ

Передмова 4

Розділ I. Сучасний зміст професійної підготовки фахівців аграрного профілю

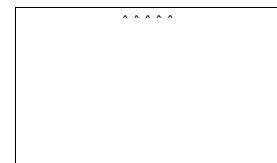
- 1.1. Перспективи розвитку аграрної освіти в Україні (Джеджула О. М., Солона О. В., Будяк Р. В.)..... 5
- 1.2. Критеріально-рівнева структура готовності до виявлення професійної мобільності майбутніх випускників аграрних ВНЗ (Герасимова І. Г.)..... 16
- 1.3. Результати діагностики сформованості мотивації до інноваційної діяльності у майбутніх технологів в коледжі аграрного профілю (Кобзар В. М.)..... 31
- 1.4. Характеристика структурних компонентів готовності майбутніх учителів іноземних мов до професійно-особистісного саморозвитку (Нечепоренко М. А.)..... 38
- 1.5. Підвищення мотивації до педагогічної діяльності майбутніх викладачів технічних дисциплін як необхідна умова формування основ педагогічної майстерності (Гулько Н. А.)... 48
- 1.6. Концептуальні підходи до проектування змісту інженерної освіти у ВНЗ (Пришляк В.М.)..... 55
- 1.7. Особливості магістерської підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін в аграрному університеті (Хом'яківський Ю.Л.),..... 65

Розділ II. Інформаційні технології та інноваційні методи навчання майбутніх аграріїв

- 2.1. Сучасні інформаційні технології у професійній підготовці майбутніх технологів (Потерлевич Н. Ф.)..... 71
- 2.2. Суттєві аспекти педагогічного експерименту з формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв (Краєвська О. Д.)..... 79

2.3.	Використання ділових ігор під час вивчення іноземних мов в аграрних ВНЗ (Мельник О.В.).....	87
2.4.	Особливості застосування методу проектів до формування професійної компетентності майбутніх технологів (Адамчук Н. Б., Гіркова О. В., Сіра Н. В.).....	93
2.5.	Метод проектів як провідний засіб розвитку творчої та компетентної особистості на заняттях екології (Чайка 1.1, Павленко Н. А.).....	102
2.6.	Методи формування геометричних ознак та формальні моделі опису зображень (Кормановський С, Спірін А., Рудницький Б.).....	110
2.7.	Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів аграрних коледжів (Нечаєва І. В.).....	139
2.8.	Сучасні підходи до креативного навчання студентів у ВНЗ аграрного профілю (Хом'яківська Т. О.).....	147
2.9.	Інформаційно-комунікаційні технології в підготовці фахівців аграрного профілю (Лутковська С. М., Заграбчук Т.В.).....	156 ¹
2 10.	Педагогічні умови підвищення якості професійної підготовки фахівців аграрного профілю * (Левчук К. І, Левчук О. В)..... ?	16
2.11.	Розвиток особистості через компетентнісно-орієнтоване навчання (Джеджула О. М., Рябошапка Л. В.).....	172
2.12.	Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів першого курсу технічних напрямків підготовки (Олексієнко Т. Л. Боднарчук І. С, Качур Я. Ю, Грицик В. О.).....	18
2.13.	Впровадження та вплив інформаційно-комунікаційних технологій на підготовку майбутніх фахівців аграрних првфесій (Леськов А. А., Папернюк В. С, Бануляк С. В., Чуйко С.Л.).....	189
2.14.	Застосування інтерактивних засобів навчання при вивченні спеціальних технічних дисциплін (Пазюк В. М.).....	193
2.15.	Проектування змісту технічної освіти у ВНЗв контексті компетентнісного підходу (Джеджула О.М.).....	203

РОЗДІЛ І. СУЧАСНИЙ ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Олена Джеджула,
доктор педагогічних
наук, Вінницький на-
ціональний аграрний
університет,

м. Вінниця

Олена Солона,
кандидат технічних
наук. Вінницький
національний
аграрний
університет,

м. Вінниця

Руслан Будяк,
кандидат технічних
наук, Технологічно-
промисловий
коледж Вінницького
національного
аграрного
університету,
м. Вінниця

УДК371

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

І? *На основі дослідження систем вищої аграрної освіти провідних кра-
їн світу, проведення контент-аналізу підготовки бакалаврів сільського
Щеподарства, визначаються перспективи підготовки майбутніх фа-
Хіців у вищих аграрних навчальних закладах України. В основу концеп-
ції розвитку аграрної освіти покладається модель взаємодії держави,
ЩУарнихуніверситетів та бізнесу, що дозволяє відтворити інноваційну
& Шіадову нсуково-педагогічної діяльності ВНЗ аграрного спрямування.*

Ключові слова: вища аграрна освіта, освітня система, бакалавр, іт_
Нонлційні технології.

Ірина Герасимо
к. пед.н., Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниці

УДК 378

КРИТЕРІАЛЬНО-РІВНЕВА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ДО ВІЯВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИПУСКНИКІВ АГРАРНИХ ВНЗ

Стаття присвячена проблемі професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної сфери. До числа найбільш перспективних способів вирішення означеної проблеми належить формування професійної мобільності у процесі навчання у ВНЗ. Представлена критеріально-рівнева структура готовності до виявлення професійної мобільності передумовою експериментальної роботи з реалізації завдання формування професійної мобільності у навчально-виховному процесі ВНЗ.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна мобільність, критеріально-рівнева структура.

Стаття посвячена проблеме профессиональной подготовки будущих специалистов аграрной сферы. К числу наиболее перспективных способов решения этой проблемы относится формирование профессиональной мобильности в процессе обучения в вузе. Представлена критеріально-уровневая структура готовности к выявлению профессиональной мобильности является предпосылкой экспериментальной работы по реализации задачи формирования профессиональной мобильности в учебно-воспитательном процессе вуза.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, профессиональная мобильность, критеріально-уровневая структура.

*ТНіз агїїсе Б сопенїгаїеа¹ оп рго/езїонаї ігаїніщ о/уїїїге зресїїї о/а%гїсуПче/їеїа¹. Опе о/тозі е\$есї\е зоїїїїонз Іо (кїз ргоБїет із/оет' рго/езїонаї тоБПїїу а*їгїщ зіау іп Ніф Еа'їсаїїонаї ІнзШїїїонз. Ргороз сгїїегїа-їеуеїеа! зігїсїїге о/ геаїїнезз Іо а\їзсо\ег рго/езїонаї тоБПїїу сопїїїїїон о/ехреїїтеїі м>огк Іо ітріеїтеїі ібе Іазк о/БїїШп% рго/езїїо тоБПїїу їїгїщ еаїсаїїон іп Ніф Есїїсаїїонаї ІнзШїїїїон.*

Кей теорЛа: ргоїезїонаї Ігаїпї\$, ргоГеїаїонаї тоБїїїу,сїїегїа-їеуеїеа зігїсїїге.

Вступ. Пошук ефективних шляхів, технологій, підходів до формування нової генерації фахівців, здатних швидко перебудовувати професійну діяльність залежно від вимог ринку праці - важливе завдання, що покладається на систему вищої аграрної освіти. Його вирішенню сприяє формування професійної мобільності майбутніх фахівців у наічально-виховному процесі ВНЗ. Саме професійна мобільність **забезпечує** фахівцю професійну самореалізацію завдяки здатності обирати її Нїпрям залежно від особистісних уподобань, можливостей, здібностей, • икористовуючи отриману у ВНЗ підготовку в якості підґрунтя для неї.

Аналіз останніх досліджень. Науковці, які досліджують проблему формування професійної мобільності майбутніх фахівців різних Галузей господарства обґрунтовують можливі шляхи реалізації цього вкладного і багатоаспектного завдання. Серед тих, хто присвятив свої Наукові дослідження означеній **темі** - Л. Амірова, К. Боярко, А. Ващенко, Л. Горюнова, Б. Ігошев, С. Каплїна, Н. Кожемякіна, Т. Мяснікова, Л> Сушенцева, І. Хом'юк та ін.

Постановка проблеми. З метою організації експериментальної роботи з формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери ми пропонуємо до розгляду критеріально-рівневу структуру готовності до її виявлення. Бо вважаємо, що саме готовність до виявлення професійної мобільності є результатом формування професійної мобільності, яка виявлятиметься у реальній професійній діяльності фахівця.

Виклад основного матеріалу. Розробка критеріїв, показників та показників сформованості готовності до виявлення професійної мобільності дає можливість забезпечити зворотний зв'язок щодо тих трансформацій, які відбуваються в особистості у період навчання, дозволяє здійснювати покроковий контроль за ними у педагогічному процесі та здійснювати своєчасних заходів щодо розкриття наслідків для особистості, поведінки, власного життєвого вибору. Ми вважаємо, що у сучасній тенденції демократизації суспільного життя, кожна особистість має право на вільний вибір свого способу життя, життєвого шляху. **Тїроте**, здійснюючи вибір, кожний має усвідомлювати його наслідки та нести особисту відповідальність.

Щоб виявити якість формування професійної мобільності, результатом якої є готовність до її виявлення, ми маємо визначити основні на-

прями її оцінки. З цією метою необхідно розробити критеріально-рівну структуру готовності, складовими якої є критерії, показники та рівні готовності майбутніх фахівців аграрної сфери до виявлення професійної мобільності.

Критерій від гр. σγίεγιορ - розпізнавальна ознака, мірило [6, с. 149] засіб для судження, ознака на підставі якої здійснюється оцінка, визначення чи класифікація чого-небудь, мірило судження, оцінки [2, с. 450] визначає спосіб чогось з позиції присутності, відсутності чи ступеня наявності певних характеристик, якостей; мірило чогось [12, с. 723].

Саме критерії дозволяють фіксувати зміни різних аспектів готовності майбутніх фахівців до діяльності у нових соціально-економічних умовах, проте вони мають адекватно відображати складність і цілісність професійної мобільності.

Такими критеріями ми визначаємо аксіологічно-мотиваційно-комунікативно-інформаційний, особистісно-рефлексивний та когнітивно-технологічний. Ми усвідомлюємо, що такий розподіл критеріїв готовності до професійної мобільності є досить умовним. Разом із тим підкреслюємо, що вони становлять цілісну структуру, є взаємопов'язаними і взаємообумовленими.

Наявність суперечностей у соціально-економічному розвитку країни, що супроводжується кризовими явищами, тенденцією переходу суспільства інформаційного типу, процесами глобалізації, які зумовлюють особливості розвитку аграрної галузі, готовність до виявлення професійної мобільності може проявлятися на різних рівнях.

Своєю чергою, рівень трактується як ступінь оволодіння змістом навчання, вимірювач досягнутої у навчанні майстерності оволодіння діяльністю, що представлено у даному змісті навчання; характер складності завдань, що вирішуються людиною [9, с. 144].

Аргументуємо свої думки щодо виділених критеріїв.

Аксіологічно-ліо/идааг/.інш. критерій готовності до виявлення професійної мобільності. Визначаючи критерії готовності до професійної мобільності ми усвідомлюємо, що саме аксіологічно-мотиваційний, попри весь взаємозв'язок з іншими, є провідним. Стверджуючи це керувалися тим, що аксіологічна складова критерію має визначити готовності, на які спирається особистість фахівця, що реалізує професійну мобільність у процесі професійної діяльності.

Спираючись на думки М. Каган [4], Л. Столович [11] зазначимо, що цінності є найважливішим елементом суспільної свідомості, в концентрованому вигляді якої виражається смисл культури самого суспільства. Завдяки цьому, вони втілюються в професійну діяльність.

Враховуючи те, що інші критерії готовності до виявлення професійної мобільності переважно відображають загально професійну підготовку, готовність до зміни напрямку діяльності з метою професійної і Особистісної самореалізації становить одну з найсуттєвіших ознак готовності до виявлення професійної мобільності. Якщо для представників старшого покоління суспільною нормою була професійна діяльність НВ одному підприємстві, то в сучасних умовах зміна не тільки місця роботи, але й напрямку діяльності стала вже звичайним явищем.

Ми ґрунтуємось на тому, що особистість, як член тих чи інших соціальних груп, зазвичай будує свою діяльність передусім з урахуванням Поглядів, які існують у цих групах і в суспільстві загалом. Ці погляди умовлені цінностями й цілями груп і виявляються в соціальних нормах [3, с. 441].

Аксіологічний аспект критерію, першочергово, орієнтований на інформаційно-принципальні (інформаційно-концептуальні) цінності, як Містини духовних цінностей, які є регуляторами діяльності суб'єкта.

Важливість аксіологічного аспекту готовності до виявлення професійної мобільності майбутніх фахівців пов'язана з різкою зміною ціннісних орієнтацій суспільства, що спостерігається останніми роками, **И**, попри декларацію демократизації суспільного розвитку, відбуваються процеси, які дезорієнтують молодь. На цьому тлі посилюються ригматичні орієнтації, дегуманістичні тенденції, пошук швидкого задоволення матеріальних потреб будь-якими шляхами, утриманські навії, тощо.

Окрім загальних проблем, пов'язаних з ціннісними орієнтаціями молоді, етичний аспект має і сам прояв професійної мобільності, Заради чого молода людина буде змінювати напрям діяльності; Мірою набуття знань, самовдосконалення для неї становить цінним; чи важливим для неї є саморозвиток професійно необхідних якостей. Якою мірою це важливо для сучасної молоді має бути з'ясовано **КИ** введенню цього компоненту до складу критерію.

Із системою цінностей людини органічно пов'язані мотиви її діяльності та поведінки. Мотив - це внутрішній рушій, що спонукає люди до діяльності, він становить підґрунтя мотивації особистості. Свідо мотивація пов'язана з намірами, які, своєю чергою, становлять свідме прийняття рішення досягти певної цілі з чітким уявленням засобі способів дій. До мотиваційних станів людини відносяться інтереси, бжання, прагнення, наміри, потяги, пристрасті^ установки [7, с. 240-24

Важливим аспектом, який характеризує іаксіологічно-мотивацій готовність, є також сприйняття установки на тендерну рівність, потр у прагненні до неї у процесі професійної діяльності, відсутність пе шкод на шляху до професійної самореалізації завдяки існуванню в спільній свідомості численних тендерних стереотипів.

Для виявлення рівня аксіологічно-ціннісного критерію готовно до виявлення професійної мобільності ми маємо дослідити й установ на тендерну рівність.

Ціннісні орієнтації сучасної молоді виявляються через соці но-професійну мотивацію, мотиваційні здібності, професійну спря ваність майбутніх фахівців, визначення потреб. Важливим показни ціннісних орієнтацій молоді є також установка на певний спосіб р ігування у конфліктних ситуаціях. Означене вище, дозволяє нам сф мулювати систему показників аксіологічно-мо^иваційного критер готовності до виявлення професійної мобільності, яку *ми наводим таблиці 1.

А
Л

Таблиця 1

Сукупність показників та рівнів аксіологічно-мотиваційного критерію готовності до виявлення професійної мобільності

Показники	Рівні		
	Інертний (низький)	Базовий (середній)	Інтегруючий (високий)
Готовність до їміни напряму діяльності	Обмеженість кругозору, відсутність реалістичного бачення дійсності, соціальна інертність, установка на низькідну мобільність.	Мотиваційна суперечливість, певна невизначеність щодо власного майбутнього, пристосу вальницька позиція, непослідовність намірів, орієнтація на потребу у визнанні	Усвідомлення суспільної важливості власної професійної діяльності, громадської активності, різноспрямовані на вчальні інтереси, відповідальності за своє майбутнє, майбутнє держави, переважання потреби у самореалізації
Професійна «прямова-Ність	Випадковість рішення щодо навчання в університеті, відсутність мотивації до набуття професійної підготовки, утриманські настрої. Наявність стереотипних поглядів на професійну діяльність, високі показники страху відповідальності	Певна байдужість щодо обраної професії, яка пов'язана із власною професійною невизначеністю. Відсутність власної позиції щодо змісту навчання, перевага старанності. Схильність до непослідовності у діях через негармонійне виявлення мотиваційних здібностей	Яскраво виражена професійна спрямованість, що супроводжується реалізацією мрії працювати за обраною спеціальністю, або чітке уявлення про сферу професійної самореалізації. Усвідомлення необхідності збалансованості навчання, гармонійна спрямованість професійної діяльності з орієнтацію на співпрацю
Установка на РКверну рів-	Переважають тендерно стереотипних поглядів на професійну реалізацію чоловіків і жінок у суспільстві	Відсутність чіткої визначеності щодо тендерної рівності, непослідовність позиції	Усвідомлення особливостей сучасної соціально-економічної ситуації, прагнення до паритетних стосунків

Наступним за вагомістю критерієм готовності до виявлення професійної мобільності, на нашу думку, є інформаційно-комунікативна

Важко заперечити, що у наш час суспільство потребує активної, креативної, комунікативної особистості, яка знаходиться у постійно розвитку і русі [5]. Сучасний фахівець має бути готовим до професійної діяльності в потужному інформаційному середовищі, знаходити потрібну інформацію, аналізувати, систематизувати, оцінювати її якість тощо. Важливість інформаційно-комунікативної обізнаності в сучасних умовах зумовила інтерес науковців до цієї проблеми, яка розглядається як у комунікативному, так і в інформаційному аспектах. Проте існують численні роботи, в яких автори зупиняються на інформаційно-комунікативних аспектах підготовки фахівців завдяки формуванню у них відповідної компетентності.

Під інформаційною компетентністю розуміють інтегративну якість особистості, що є новоутворенням знань, умінь, здібностей у сфері інформаційної діяльності. Вона дозволяє адаптуватися до ситуацій, змінюються в різних сферах діяльності з використанням інформаційно-технічних засобів, забезпечує вміння працювати з інформацією в різних форматах, шукати релевантну інформацію і знання у масиві інформації, оцінювати якість інформаційних джерел та інформації, вміти формулювати запити в інформаційно-пошукових джерелах і здійснювати ефективний пошук, класифікувати, узагальнювати необхідний матеріал, критично до нього ставитись, та вміння, на основі отриманого знання, конкретно і ефективно вирішувати будь-яку інформаційну проблему, формується у процесі навчання і самонавчання інформаційними технологіями

На нашу думку, інформаційна компетентність сьогодні також передбачає знання, вміння та навички роботи з книгами, періодичними виданнями, бібліотечними фондами, а також пошук інформації в Інтернеті. В контексті професійної діяльності ми додаємо також до складу інформаційної компетентності володіння програмним забезпеченням, яке дозволяє ефективно реалізовувати себе, використання сучасних інформаційних можливостей, починаючи з відповідного використання для реалізації фахових завдань, розповсюдження резюме з метою пошуку потенційного місця роботи і до придбання товарів і послуг.

Інформаційно-комунікативна готовність до виявлення професійної мобільності включає також комунікативну складову, оскільки реалізація готовності до виявлення професійної мобільності неможлива без застосування засобів діяльності, у процесі якої передається інформація.

Комунікативна компетентність особистості характеризується умінням легко і швидко встановлювати ділові і товариські контакти з людьми. Ці прагнення до участі в суспільних і групових заходах, що задовольняють потреби людей в широкому, інтенсивному спілкуванні.

Сучасний фахівець має вміти встановлювати міжособистісні зв'язки, які можуть бути як безпосередніми, так і опосередкованими сучасними засобами зв'язку, у тому числі й комп'ютерними, обирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, володіти всіма засобами спілкування, оскільки спілкування це не тільки спроба передати весь свій часовий досвід, втілюючи його в обмежений проміжок часу, але й прояв активності людини [с. 435-437].

Послугуючись розглянутим, ми визначили систему показників інформаційно-комунікативного критерію готовності до виявлення професійної мобільності та навели її у таблиці 2.

Особистісно-рефлексивний критерій готовності до виявлення професійної мобільності. Обираючи його в якості критерію готовності до виявлення професійної мобільності, ми виходили з того, що вона, значною мірою, має в основі соціальну зрілість особистості, її готовність до відповідного життя. Особистісно-рефлексивна готовність виявляється в осмисленні проблем суспільства, розуміння механізмів його функціонування, і на цій основі, приймати виважені рішення.

Особистісно-рефлексивна готовність надає особистості впевнені поведінки, забезпечує її можливість гнучко змінювати стратегію дій в залежності від соціальної ситуації, робити власний вибір та ризикувати, не порушувати норми суспільного життя, будувати життєвий шлях виходячи з індивідуальних цінностей, та проєктувати його у майбутнє, опановувати репертуар соціальних ролей та, з ним, спрямовувати власний саморозвиток, самовиховання.

Таблиця
Сукупність показників інформаційно-комунікативного критерію
готовності до виявлення професійної мобільності _____

Показники	Рівні		
	Інертний (низький)	Базовий (середній)	Інтегруючий (високий)
Інформаційна компетентність: 1. Вміння знаходити інформацію: а) в бібліотеках; б) в Інтернеті; в) в засобах масової інформації. 2. Прагнення оволодіти комп'ютерними засобами	а) Переконавання в недоцільності користування бібліотеками у наш час; б) відсутність бажання оволодівати сучасними комп'ютерними засобами задля професійного самовдосконалення; в) не критичність сприйняття ЗМІ. 2. Обмеженість інтересів щодо оволодіння комп'ютерними засобами задля майбутньої професійної діяльності.	а) При наявності умінь знаходити потрібну інформацію в бібліотеці, переважання розважальних потреб; б) невизначеність позиції щодо доцільності використання комп'ютерних засобів з метою професійного самовдосконалення, самонавчання; в) непослідовність сприйняття інформації у ЗМІ. 2. Прагнення оволодіти комп'ютерними засобами тільки у межах навчальної програми	а) Вміння знаходити різнонаправлену інформацію, у тому числі й професійно-орієнтовано характеру; б) усвідомлені переваги і недолги використання часних комп'ютерних засобів, вміння знаходити інформацію, узагальнювати і систематизувати; в) орієнтація на шук професійно-орієнтованої інформації через ЗМІ 2. (Пошук різноманітних можливостей щодо оптимізації сучасних комп'ютерних засобами
Комунікативна компетентність. 1. Розвиток комунікативних умінь 2. Здатність встановлювати міжособистісні контакти 3. Направленість особистості у спілкуванні	1. Низький рівень розвитку комунікативних умінь. 2. Виявлення низького або занадто високого рівня комунікабельності. 3. Комунікативна ригідність, ухил від спілкування як такого	1. Середній рівень розвитку комунікативних умінь. 2. Середній або ж дещо надмірний рівень розвитку комунікабельності. 3. Добровільна центрація на співрозмовника, направленість на наслідування	1. Високий рівень розвитку комунікативних умінь. 2. Нормальний рівень розвитку комунікабельності. 3. Орієнтація на рівноправне спілкування.

До числа важливих якостей особистості, що здатні забезпечити готовність до професійної мобільності, ми визначаємо локус контролю.

Підкреслимо, що на нашу думку, навряд чи наявність певних з них є Прямим показником готовності до виявлення професійної мобільності, : локус контролю, опосередковано, визначаючи поведінку, впливає І визначення життєвих стратегій. Локус контролю являє собою суб'єктивні очікування того, якою мірою людина в змозі контролювати події, що відбуваються із нею, і підкріплення, які слідує за ними. Саме контролю визначає відповідальність, тривожність, невпевненість Своїх силах, агресивність, легкість впадання у депресію, схильність тстоювати свої принципи, конформізм.

Наступним показником особистісно-рефлексивного критерію готовності до виявлення професійної мобільності ми обрали рівень розеолі особистості. Відзначається зв'язок волі з багатьма сторонапсихіки людини - з мотиваційною сферою (потребами, інтересами, ігоглядом, ідеалами, переконаннями; з почуттями; з мисленням. Саме ьових діях людина здійснює свою свідому мету. Проте знову ж, так р як і локус контролю, воля опосередковано визначає певний рівень івності до виявлення професійної мобільності, оскільки кожна воМа дія чимось мотивується.

Ще одним показником критерію особистісно-рефлексивної готовності ^Професійної мобільності майбутніх фахівців ми обрали емпатію. її вирина, як показника готовності до професійної мобільності пов'язано із (і, що в сучасній соціальній реальності спостерігається пріоритет утилі-ІКьпрагматичних цінностей на фоні зростаючої конкуренції в усіх сфе-Ібюціального життя. Одночасно з цим, потік інформації і глобалізація іьних процесів пред'являють до людини як соціальному суб'єкту пев-Юги, що передбачають його компетентність у взаємодії з іншими [1]. Як і попередні показники, емпатія опосередковано відображає готов-і виявлення професійної мобільності. Емпатія, як здатність до співпіння, розуміється в психології як емоційна чуйність, чутливість і •0 інших людей, проявляється у прагненні надати підтримку і допору ставлення до людей передбачає розвиток гуманістичних ціннос-Зистості, без чого неможлива її повна самореалізація [8, с. 101].

Зтема показників особистісно-рефлексивного критерію готовно-• виявлення професійної мобільності наведено у таблиці 3.

Таблиця]

**Сукупність показників особистісно-рефлексивного критерію I
готовності до виявлення професійної мобільності**

Показники	Рівні		
	Інертний (низький)	Базовий (середній)	Інтегративний і (високий)
Усвідомлення своєї належності до соціуму, прав і обов'язків	Перекладання відповідальності як за розвиток суспільства, так і за власний розвиток на інших	Непоследовність у питаннях «відповідальності за розвиток країни, обмеження своїх обов'язків»	Усвідомлення своєї відповідальності за власний розвиток країни і
Рівень розвитку рефлексивності	Низький рівень рефлексивності	Середній рівень рефлексивності	Високий рівень рефлексивності
Суб'єктивний локус контролю	яскраво виражений екстернальний локус контролю, або наближений до нього	невизначений локус контролю	Інтернальний локус контролю
Вольові якості особистості: 1. Соціальна сміливість • 2. Завзятість 3. Самооцінка сили волі	1. Крайні виявлення соціальної сміливості, відсутність прагнення працювати над собою. 2. Низький рівень розвитку завзятості 3. Сила волі слабка, відсутній намір щодо власного саморозвитку	1. Середній рівень виявлення соціальної сміливості, попри відсутність прагнення щодо власного саморозвитку 2. Середній рівень розвитку завзятості при відсутності прагнення до самовдосконалення 3. Сила волі середня але намір щодо власного саморозвитку немає	1. Середній рівень прояву соціальної сміливості поганаявність прагнення до самовдосконалення 2. Високий або ж середній рівень завзятості при наявності прагнення до самовдосконалення 3. Сила волі висока або ж середня і виражене прагнення її розвивати
Розвиток емпатійних тенденцій III	Низький і дуже низький рівень розвитку емпатії сліпота до почуттів і думок інших	Середній рівень розвитку емпатії без прагнення до його саморозвитку. Епізодична сліпота до почуттів та думок інших	Високий або середній рівень розвитку емпатії з прагненням до самовдосконалення. Постійне глибоке розуміння іншої людини, здатність відтворити її переживання, і чуття її проблемі власних, глибокий такт.
26			

Когнітивно-технологічний критерій готовності до виявлення професійної мобільності. У процесі навчання у ВНЗ майбутні фахівці опановують знання, набувають уміння та навички, які мають стати переліком їх професійної діяльності. Варто врахувати, що професійна діяльність передбачає гнучкість у виборі напрямів професійної діяльності, можливість їх змін, як у межах набутого фаху, так і кардинально. Необхідність постійного оновлення знань, умінь і навичок, пов'язано із професійною мобільністю, зумовлює наше звернення до цих питань, та їх організації.

Когнітивна компетентність ґрунтується на когнітивних уміннях, коситься до самостійної пізнавальної діяльності і розповсюджується як на навчальних процес, але й на сферу пізнання в цілому. Здатність поповнювати знання і доучуватися у процесі самостійної пошукової і творчої діяльності є важливою умовою неперервної самоосвіти. Ціліста з метою самовдосконалення своєї професійної діяльності.

Розвиток когнітивної компетентності не закінчується одного разу. Причиною остаточної її сформованості, тому що цей процес не завершується на протязі усього життя людини, оскільки у сферу його діяльності потрапляють все нові, більш складні проблеми, які вимагають певних підходів до розв'язання.

Саме через самостійну пізнавальну діяльність відбувається становлення когнітивної компетентності, а ми додаємо, що й готовності до виявлення професійної мобільності.

Другою складовою означеного критерію готовності до професійної мобільності є технологічна.

Важливість технологічного аспекту у складі когнітивно-технологічної готовності до виявлення професійної мобільності зумовлюється тим, що в умовах швидкої зміною функціонування сучасного світу, відсутності необхідності оволодіння системою відповідних знань, адекватних сучасному етапу розвитку науки і техніки.

Виходження терміну «технологічна компетентність» пов'язано з тим, що це поняття «технологія», який запозичений із виробничої сфери, і трактується як сукупність виробничих методів і процесів у певній галузі виробництва, а також науковий опис способів виробництва.

Специфіка аграрної сфери, соціально-економічної ситуації, зумовлює необхідність до складу когнітивно-технологічної компетентності і

прагнення до занять підприємницькою діяльністю, а також знайоме зі способами пошуку місця працевлаштування.

Розглянуте вище, дозволяє визначити систему показників та рівні когнітивно-технологічного критерію готовності до виявлення професійної мобільності, які ми розмістили у таблиці 4.

Таблиця 4

Сукупність показників когнітивно-технологічного критерію готовності до виявлення професійної мобільності

Показники	Рівні		
	Інертний (низький)	Базовий (середній)	Інтегруючий (високий)
Загальна успішність навчання у ВНЗ	Низький рівень успішності, відсутність інтересу до навчання	Середній рівень успішності або нерівномірна успішність, надання переваги певним групам дисциплін	Високий або середній рівень успішного виявлення інтегрованої діяльності до науково-дослідницької роботи, прагнення до самонавчання, розвитку
Усвідомлення необхідності постійного підвищення рівня знань: 1. цикл професійної і практичної підготовки; 2. а) цикл соціально-гуманітарних дисциплін; б) психолого-педагогічна підготовка 3. загальноосвітні дисципліни;	Відсутність інтересу до навчання, навчання за «інерцією», визнання потреби лише вузькоспеціалізованої підготовки	Надання певної переваги професійній підготовці, неглибокий, поверхневий інтерес до дисциплін соціально-гуманітарного циклу.	Розуміння того, сучасному фахівцю необхідно мати широкий спектр знань і умінь.

Знання та вміння займатися підприємницькою діяльністю	Відсутність інтересу до підприємницької діяльності попри недостатній розвиток здібностей до неї	Середній рівень розвитку здібностей до підприємницької діяльності попри невизначеність щодо необхідності їх розвитку	Високий або середній рівень розвитку здібностей до підприємництва при наявності прагнення до саморозвитку, самовдосконалення
Досвід працевлаштування	Відсутність досвіду працевлаштування або ж його обмежена наявність, що пов'язана із необхідністю, виключно, короткотерміново покращувати своє матеріальне становище.	Невизначеність щодо доцільності підготовки до співбесіди. Існування стримуючих факторів у пошуку роботи, невпевненість в успішності власного пошуку.	Наявність досвіду працевлаштування, усвідомлення його важливості. Розуміння необхідності підготовки до співбесіди при пошуку роботи.

Висновки. Представлена критеріально-рівнева структура готовності до виявлення професійної мобільності майбутніх випускників аграрних ВНЗ дозволяє здійснити перехід до розробки педагогічних умов моделі професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери, що ми маємо намір зробити у подальшій науковій роботі.

Література:

- Ахмедзянова А.Е. Актуализация личности средствами психологии: дис. канд. психол. наук: 19.00.13/ А.Е. Ахмедзянова. - Ка-
111.-1547 с.
- И'Большая Советская Энциклопедия. (В 30 томах). Гл. ред. А.М. ИОВ. Изд. 3-е М., «Советская энциклопедия», 1973. Т.14 Кон-
Ш 1973.608 с.
- Щ. Варій М.Й. Психологія особистості: Навч. пос./М.Й.Варій - К.:
Літ. та мистецтвознавство, 2008. - 592 с.
- Каган М.С. Человек как проблема современной философии
и культуры: М.С.Каган - Режим доступа: БІР: аптгороІоџи.
"Інформаційні технології та менеджмент"
[Лапшина А.В. Формирование коммуникативной компетентно-
* Профессиональной подготовке будущих специалистов социаль-
но-педагогической деятельности вузов культуры и искусств: автореф. дис.
канд. пед. наук: 13.00.08/ А.В.Лапшина. - Москва, 2012. - 22 с.

6. Надель-Червинская М.А., Червинский П.П. Большой толковый словарь иностранных слов в трех томах, т.2, Ростов на Дону, «Фени» 1995 г. - 544 с.
7. Общая, социальная и юридическая психология: учебник для вузов/ М. Еникеев. - СПб.: Питер, 2003. - 752 с.
8. Практическая психология для менеджеров - М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1996. - 368 с.
9. Професійна освіта: Словник: НавчІ посіб. / Уклад. СУ. Горенко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. - К.:Вища школа, 2000. - 390 с.
10. Социальная психология. 7-е изд./ Под ред. С.Московичи; СПб.: Питер. - 592 с.
11. Столович Л.Н. Жизнь - Творчество - Человек/ Л.Н.Столович М., Политиздат, 1985. - 415 с.
12. Універсальний словник-енциклопедія/Гол. ред. ради чл. - НАНУ М. Попович. Київ, «Ірина», 1999. - VII-1551 с.
13. Социальная психология. 7-е изд./ Под ред. С.Москови СПб.: Питер. - 592 с.

v

Валентина Кобзар,

викладач, Технологічно-промисловий коледж ВНАУ, м.Вінниця

371

ЖТЯТИ ДІАГНОСТИКИ СФОРМОВАНОСТІ МОТИВАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ТЕХНОЛОГІВ В КОЛЕДЖІ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

***ЦВ** основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури встановлено сутність поняття «мотивація до інноваційної діяльності». Визначено мотиви інноваційної діяльності та розроблено чітку картку для виявлення рівня їх сформованості. Експериментально доведено дієвість методики формування мотивації до інноваційної діяльності в майбутніх технологів у коледжі аграрного профілю.*

ові слова: мотив, мотивація, інновація, інноваційна діяльність, майбутній технолог.

***ЮСнове** теоретического анализа психолого-педагогической литературы выяснено сущность понятия «мотивация к инновационной деятельности». Определены мотивы инновационной деятельности. Мни диагностическую картонку для выявления уровня их сформованості. Экспериментально доказано действенность методики формирования мотивации к инновационной деятельности у майбутніх технологів в коледже аграрного профілю.*

епьіе слова: мотив, мотивація, інновація, інноваційна діяльність, майбутній технолог.